

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
شنبه ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۴ - ۱۹ ذی‌القعده ۱۴۴۶
سال بیست‌وهفتم - شماره ۷۳۰۶ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

سر مقاله

خالی‌فروشی ترامپ و رشو‌های عربی

یک دهه پایانی عمر رژیم پهلوی، زمانی در آمد نفتی به‌یک‌باره سر به فلک گذاشت، محمدرضا شاه سرمست از دلارهایی که نمی‌دانست چگونه خرج‌شان کند، به ولخرجی‌های عجیبی روی آورد. از جمله هزینه‌کردهای شگفت‌آور پهلوی دوم، رشو انتخاباتی به بسود نامزدهای

ریاست‌جمهوری امریکا بود. محمدرضاشاه که سلطنت خود را مدیون امریکایی‌هایی‌دید،بقای کار خود در تهران را منوط به کسب رضایت واشینگتن می‌دانست و تصور می‌کرد با حمایت از برخی نامزدهای انتخاباتی می‌تواند تداوم پادشاهی خود و فرزندش را تضمین کند.

پس از آنکه کمک قابل‌توجه‌شاه به کمپین انتخاباتی نیکسون، به تحکیم روابط شخصی او با رئیس‌جمهور وقت امریکا انجامید، پهلوی دوم در انتخابات ۱۹۷۶ نیز بار دیگر خواست‌شانس خود را امتحان کند. اما این بار روی اسب بازنده شرط بسته بود و به جای جرال‌فورد، جیمی کارتر به کاخ سفید راه یافت. آن روزها در مطبوعات امریکا از رقم ۱۲۰ میلیون دلاری کمک‌شاه از دلارهای نفتی ملت به کارزار انتخاباتی فورد خبر می‌دادند. دو سال بعد البته معلوم شد این قمار برای شاه بازی دوسریاخت‌بوده است، چراکه کارتر هم به ضرب و زور برژینسکی نتوانست مانع از سقوط محمدرضا پهلوی شود.

سنت تاریخ همیشه بر همین منوال بوده است. حکامی که از پایه‌های حکومت خود اطمینانی ندارند، تلاش می‌کنند، در بیرون از مرزها، تکیه‌گاههایی بیابند و طبیعتاً برای کشورهای

نفتی این به ظاهر تکیه‌گاه‌ها معمولاً فاکتورهای گران‌تری

صادر می‌کنند! سرنوشت نفت در رژیم‌های سلطنتی همین

بوده است؛ تضمینی برای بقای خاندان حاکم. سلاطین برای

صادرات نفت خام رقابتی افسارگسیخته دارند تا در دوره

صدارت خودشان حداکثر بهره‌ر ببرند. هیچ تضمینی وجود

ندارد که چند صباح دیگر سلطنت در این خاندان یا فرزندان

حاکم فعلی بماند. مصداق بارز «در لحظه زندگی کردن

و از آن لذت بردن» را در حکومت‌های پادشاهی می‌توان

دید. شاه‌نیز در سال‌های پایانی تا توانست نفت فروخت

و بخش زیادی از آن را با واردات اسلحه امریکایی، مصروف

آبادکردن صنایع امریکا کرد به این خیال که دو صباح‌بیشتر

حکم براند.

ترامپ به عنوان یک تاجر روانشناسی سلاطین را خوب

می‌داند، مسئله اول و آخر آنها بقای سلطنت است و پس و

هیچ آرمانی به جز این برای‌شان منصور نیست. همین نکته

ظاهرآ ساده‌ام مهم، ترامپ را به این نتیجه رسانده که باید

بازارهای را به جنوب خلیج‌فارس بفروشد و برای آن بهای

گزافی هم بستانند. کالایی که فروخته می‌شود چیست؟

تضمین بقا! چگونه باید قیمت این کالای فرضی را بالا برد؟ با

هیو لاستخن از دشمن فرضی، اینجاست که «بران‌هراسی»

به ابزار معر‌گ‌گیری ترامپ تبدیل می‌شود. او به عادی‌هراسی

روابط با بزرگ‌ترین دشمن کشورهای اسلامی که اسرائیل

است دعوت می‌کند و آنها را از هیولایی فرضی به‌نام ایرانی که

می‌خواهد شبه‌جزیره را تصاحب کند (!) می‌ترساند. ترامپ

حتی‌بها قطر، عربستان و امارات را به امریکایی‌ها منتسب

می‌کند تا قیمت معامله تا حداکثر ممکن بالا برود و البته

می‌دانیم که منظور او بقای سسه خاندان حاکم بر سلطنت

بوده است.

ترامپ هنر فروختن را ظاهرآ خوب می‌داند و البته برای «هیچ

را گران فروختن» مهارت بیشتری دارد. البته سلاطینی هم

که معمولاً از پسرعموهای خونی خود وامه‌دارند، خریداران

خوبی برای این «خالی‌فروشی‌های گراف» هستند. حتی

تازه به دوران رسیدهای دمشق هم دیده‌اند به بهای بدلی

و بخشش اراضی و قدرت دفاعی مردم سوریه به اسرائیل، دل

ترامپ را به دست آورد.

برای ترامپ چیزهای مهم‌تری هم هست. او برای بازنمادند

از سابقه‌بزرگ تجاری در دنیا، به سرمایه‌های هنگفتی نیاز

دارد که آن را در غرب آسیا یافته است. می‌داند که صاحبان

این سرمایه، حاضرند برای بقای‌شان مبلغ خوبی بپردازند

و این فرصتی است که ترامپ آن را ربوده است. سوآلی که

تحلیلگران امریکایی احتمالاً در ذهن دارند این است که آیا

این رشو‌های شخصی به ترامپ یا وعده انتقال سرمایه‌های

عربی به امریکا، می‌تواند به وعده ترامسپ برای «ول‌ماندن

امریکا» کمک کند؟ پاسخ پیچیدگی دارد و نمی‌توان به

راحتی به آن جواب داد. اما سوآلی که سساکنان غرب آسیا

دارند، چیز دیگری است. آیا رشوه به ترامپ به بقای سیاسی

می‌انجامد؟ اگر محمدرضا پهلوی زنده بود احتمالاً جواب این

سوآل را به خوبی می‌توانست بدهد.

پاسخ ساده و سراسر راست به یک سیاهکار

رحیم‌زیدعلی | دبیر گروه سیاسی

سیاهکاری ترامپ در شنزارهای حاشیه جنوبی خلیج‌فارس، پاسخی ساده، سراسر راست، منطقی و مبتنی بر فرهنگ شهادت از رئیس‌جمهور و فرمانده کل سپاه دریافت کرد

صفحه ۲

جهان قلمرو مشق سیاهکاری نیست!

غلامرضا صدقیان | سردبیر

پاسخ‌های ساده و منطقی رئیس‌جمهور و فرمانده کل سپاه به ترامپ برای من یک مزیت عینی داشت و آن اشاره شاید ناخودآگاه به منطق شهادت و فرهنگ ایثار ایرانیان بود. چیزی که برای غرب و ترامپ ناشناخته مانده یا دست‌کم می‌توان گفت کمتر در محاسبات‌شان لحاظ می‌شود. ترامپ در سخنان خود یک سیاهکار مطلق بود. درست در روزی که گردوخاک بیابان‌های عربستان و شیخ‌نشین‌ها تا تهران آمد، از سرسبزی آن مناطق گفت و از خشکسالی در ایران! و دقیقاً در زمانی که صدها

ترامپ در همان روز که صدها میلیارد دلار اسلحه به

حاشیه‌نشین‌های خلیج فارس فروخت گفت به یک شرکت

امریکایی گفتیم باید پهپادهای زیادی تولید کند، مثل ایران

که آنها پهپادهای خوبی با ۳۵ هزار دلار می‌سازند.

آن شرکت دو هفته بعد سراغم آمد و پهپادی آورد

که هزینه‌اش ۴۱ میلیون دلار (۱۲۰۰ برابر پهپاد ایرانی!) است.

به آنها گفتیم منظورم این نبود، منظورم پهپادی بود

که فوقش ۳۵ هزار دلار باشد، مثل پهپادهای ایران

خیلی خوب، سریع ، مرگبار و وحشتناک! |صفحه ۱۵

یادداشت سیاسی
ابوالفضل صفری

یادداشت اقتصادی
وحید عظیم‌نیا | دبیر گروه اقتصادی

یادداشت اجتماعی
مهسا کربندی | خبرنگار گروه اجتماعی

دیپلماسی اقتدارگرا تجربه دولت سیزدهم

شهید رئیسی با عبور از رویکردهای متغلانه پیشین، سیاست خارجی کشور را در چارچوب اصول انقلاب اسلامی و عقلانیت انقلابی به مسیرى نمود داد که در آن، تعامل از موضع قدرت و عزت و نهادى دولتى مرتبط با این امر خواست بارصد و پیگیرى جریان سوداگر و است که چنین برای ادامه حیات دارد. آگاهی‌بخشى، چه از طریق مطالعه کتاب‌های فقهی، حقوقی، اخلاقی و پزشکی و چه از طریق روایت‌های انسانی، می‌تواند تأثیر بسزایی در تغییر نگرش افراد داشته باشد.

رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس وزارت بهداشت، در مورد فعالیت‌های مفید پوشش نفس در آگاه‌سازی جامعه، گفت: «هدف اصلی

پوشش نفس، شناسایی افرادی است که قصد سقط جنین دارند و تلاش برای

منصرف کردن آنان از این تصمیم. دلایل تصمیم به سقط متفاوت است؛ برخی به

بدلیل ناکاهی اقدام به سقط می‌کنند که نیاز به آموزش دارند، برخی به

مشکلات اقتصادی دچارند که می‌توان با حمایت مالی کمک‌شان کرد و برخی

نیز به توصیه‌های غلط پزشکی دچار سردرگمی می‌شوند که نیازمند اصلاح

نگرش در این حوزه هستند.»

طبق تأکید وی این پوشش با نام زبیبای «نجات فرزندان» گسترش یافته و

روزانه ۲۰۰ نوزاد اجازه تولد نمی‌گیرند!

سقط جنین غیرقانونی عنوان کرد و گفت: «ما راهی منتشر شده در این زمینه

نگران‌کننده است که برخورد جدی با موارد غیرقانونی و بدون مجوز از سوی

پزشک را لازم و ضروری کرده است.» وی اقبال و آگاه‌سازی زوج‌های جوان

نسبت به آثار حقوقی و آثار وضعی سقط جنین را از جمله اهکارهای مؤثر در

کاهش این پدیده نادرست دانست و همچنین قدرت و جدیت در اجرای قانون

را از دیگر عوامل مهم در کاهش آمار سقط جنین به شمار آورد و از دستگاه قضا

و نهادهای دولتی مرتبط با این امر خواست بارصد و پیگیرى جریان سوداگر و

تحت پیگرد قرار دادن آنها در زمینه کاهش این پدیده نادرست نقش آفرینی

کنند. حالا یک سال از این سخنرانی و از شهادت سید ابراهیم رئیسی می‌گذرد

اما وضعیت سقط جنین در کشورمان همچنان نامطلوب است. هر چند

پوشش‌هایی مانند «نفس» توانسته‌اند در این زمینه گام‌هایی بردارند.

■ **نقش آگاهی در کاهش سقط جنین**

صابر جباری، رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس وزارت

بهداشت درباره نقش آگاهی در کاهش رفتارهایی مانند سقط جنین گفت:

«یکی از مهم‌ترین عوامل اصلاح رفتار، آگاهی‌بخشى است. بسیاری از رفتارهای

نادرست مانند سقط جنین، ناشی از عدم اطلاع از حرمت این عمل و حقوقی

است که جنین برای ادامه حیات دارد. آگاهی‌بخشى، چه از طریق مطالعه

کتاب‌های فقهی، حقوقی، اخلاقی و پزشکی و چه از طریق روایت‌های انسانی،

می‌تواند تأثیر بسزایی در تغییر نگرش افراد داشته باشد.»

رئیس مرکز جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس وزارت بهداشت، در

مورد فعالیت‌های مفید پوشش نفس در آگاه‌سازی جامعه، گفت: «هدف اصلی

پوشش نفس، شناسایی افرادی است که قصد سقط جنین دارند و تلاش برای

منصرف کردن آنان از این تصمیم. دلایل تصمیم به سقط متفاوت است؛ برخی به

بدلیل ناکاهی اقدام به سقط می‌کنند که نیاز به آموزش دارند، برخی به

مشکلات اقتصادی دچارند که می‌توان با حمایت مالی کمک‌شان کرد و برخی

نیز به توصیه‌های غلط پزشکی دچار سردرگمی می‌شوند که نیازمند اصلاح

نگرش در این حوزه هستند.»

طبق تأکید وی این پوشش با نام زبیبای «نجات فرزندان» گسترش یافته و

مسئول، زمینه‌اجرای این قوانین را فراهم سازند.

گفت‌وگوی تفصیلی «جوان» با داوود منظور رئیس سازمان برنامه و بودجه دولت سیزدهم

سازمان برنامه باید کوچک‌سازی دولت را طراحی کند

● وحید عظیم‌نیا | دبیر گروه اقتصادی

بعضاً مشاهده می‌شود بودجه‌ریزی تبدیل به چانه‌زنی سیاسی شده است نه یک فرایند علمی

صفحه ۱۲

سخننگوی آموزش و پرورش در گفت‌وگو با «جوان» در حالی‌که هنوز کارخانه‌ها، خودروسازی، پالایشگاه‌ها و صنایع بزرگ دولتی هستند آموزش‌وپرورش نباید اولین حوزه‌ای باشد که به بخش خصوصی واگذار می‌شود |صفحه ۳

ما خیلی زود به سمت خصوصی‌سازی مدارس رفتیم

یادداشت سیاسی

ادراک‌سازی معلول‌گرا

یکی از هنرهای رسانه‌ای غرب و پیاده‌نظام آن در ایران پرداختن به معلول‌ها و مخفی کردن علت‌هاست. دیدن پدیده، اتفاق، تغییر و توصیف بدون فهم علت آن معمولاً سکه رایج در مواجعه با مشکلات جمهوری اسلامی است که خود نوعی شگرد برای سامان دادن به ذهن است. به این مثال توجه بفرمایید. کزه‌شعالی در ذهن روشنفکران ما نماد افتخار و بسته بودن است و مثال آوری از آن برای توصیف آینده ایران یا مقایسه آن با ایران را زیاد شنیده‌اید. آیا دیده‌اید کسی بپرسد علت اینکه کزه‌شمالی چنین شده است، چیست؟ جرم کزه‌شمالی چیست که چنین شده است؟ کزه برای جهان یا امریکا تهدید بوده است؟ خیر، علت این است که کزه گفته است ما سیادت و سیاست و الگوی سیاسی غرب را نمی‌خواهیم، مدل دیگری داریم. و علت وضع موجود آن عدم تمکین در مقابل سیادت امریکا است. گویا نمونه دیگر است. کوبا چه کاری به امریکا دارد؟ فقط مدل سیاسی غرب را نپذیرفته است. بنابراین چرا در توصیف وضع آنان علت به ذهن نمی‌آید؟ این همان هنر ادراک‌سازی

غرب برای شرق است. به قول ادوارد سعید، غرب

نه تنها شرق را تفسیر می‌کند که تولید هم می‌کند.

یعنی ما ایرانی‌ها و ما شرقی‌ها برای اینکه بفهمیم

کجا هستیم و چه کار می‌کنیم به منابع غربی مراجعه

می‌کنیم، اندیشمندان علوم سیاسی ایران - حتی

کسانی که سال ۱۳۵۷ در ایران بوده و هستند- برای

فهم انقلاب اسلامی کتب ترجمه را می‌خوانند و از

دریچه غرب جمهوری اسلامی را ادراک می‌کنند،

حال آنکه خود از نزدیک دیده‌اند. کتاب «ما چگونه

ما شدیم» زیباکلام و منابع آن را ببینید تا متوجه

موضوع شوید.

حتی هنر وارونه کردن «علت» نیز وجود دارد. می‌گویند

جمهوری اسلامی غرب‌ستیز است. وقتی پاسخ

می‌خواهید که ایران چه اقدامی علیه آلمان، فرانسه و

انگلیس انجام داده است که این همه جنایت و جنگ و

تحریم علیه ایران کرده‌اند، پاسخی وجود ندارد.

ترامپ ۵۰ درصد سخنرانی خود را در اجلاس اعراب به

ایران اختصاص داد که هم نشان اهمیت ایران در معادلات

است و هم - همانطور که خود اعراب را تحقیر کرد و گفت

اگر ما نبودیم شما وجود نداشتید- دنبال فروش سلاح

است. طبیعی است بی‌ریشه‌ها و بی‌تمدن‌های عرب که

دنبال ساختن آثار باستانی هستند، ترامپ را ترغیب به

مقایسه کنند و ترامپ نیز بگوید وضع موجود شما (عرب‌ها)

مدیون ماست و وضع موجود ایران نیز به خودشان ربط

دارد. هدف دولت‌های پیشین امریکا از اعمال تحریم‌ها

ایجاد اخسارل در نظام اقتصادی و مانع تراشی بر سر

پیشرفت ایران بوده است. دلیل وضع تحریم‌ها چه

بوده است؟ جز عدم پذیرش سیادت غرب دلیل دیگری

می‌توان برای آن یافت؟ مثلاً علت خشکسالی حکومت

است؟ رئیس‌جمهور اسبق ایران گفت ابرها را دشمنان

دستکاری می‌کنند، رئیس‌جمهور دیگرمان گفت آب

خوردنمان هم به چنان صنعتی غرب دلیل دیگری

برای این عبارات کف می‌زنند، امروز چه می‌گویند؟ پس

اگر خشکسالی (که دو همه پیش نبود) توطئه است علت

به غرب برمی‌گردد. آب به صنعتی شدن جهان و گرم

شدن آن است؟ باز به چنان صنعتی غرب دلیل دیگری

اما وقتی علت را مخفی کنی و دنبال دستگیره‌ای برای

تحقیر خود هستی فکر می‌کنی علت به مدیریت رئیسی و

پزشکیان و دیگران برمی‌گردد. مدیریت جمهوری اسلامی

در مسئله آن تحسین‌برانگیز است اما یاد گرفته‌ایم

نیمه پسر را بنیمین تا پر شدن نیمه خالی را منوط به

سیادت امریکا کنیم.